

PRÁVNÍ FORMY NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ

**PŮVODNÍ AUTOR:
MGR. JAROSLAV BENÁK**

**ÚPRAVY:
ING. MAREK VYSKOČIL**

OBSAH

- Odkud jdeme? Stará právní úprava a její problémy.
- Kam míříme? Rekodifikace soukromého práva.
- Jak se tam jde? Co pro to musíme/máme/můžeme udělat?
- Rejstříkový zákon

PŘED NOVÝM OBČANSKÝM ZÁKONÍKEM

- Zájmová sdružení právnických osob
- Občanské sdružení

- Obecně prospěšná společnost
- Nadace a nadační fondy

- Politické strany a hnutí
- Registrované církve a náboženské společnosti

- Sdružení bez právní subjektivity

PRÁVNÍ ÚPRAVA PŘED NOZ

- zájmová sdružení právnických osob
 - Zákon č. 40/1964 Sb. občanský zákoník
- občanská sdružení a organizační jednotky
 - zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů
- obecně prospěšné společnosti
 - zákon č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech
- nadace a nadační fondy
 - zákon č. 227/1997 Sb., o nadacích a nadačních fondech
- církve a náboženské společnosti, církevní právnické osoby
 - zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech

ZÁJMOVÁ SDRUŽENÍ PRÁVNICKÝCH OSOB

- „K ochraně společných zájmů a naplnění společných cílů právnických osob“
- Zakladatelská smlouva
- Členská schůze
- Stanovy
- V registru sdružení
- Zrušení výmazem z registru + likvidace

OBČANSKÉ SDRUŽENÍ

- Atmosféra roku 1990
- Výsledkem práva občanů sdružovat se
- „Liberální“ právní úprava
- Pestrá paleta občanských sdružení
- Registrace MVČR (přípravný výbor)
- Stanovy

OBECNĚ PROSPĚŠNÁ SPOLEČNOST

- 90. léta – záměr transformovat rozpočtové a příspěvkové organizace = přísnější právní úprava
- Poskytování služeb „ven“ na nediskriminačním základě
- Nejasný vztah mezi o.p.s. a o.s.
- Zakladatelem právnická nebo fyzická osoba
- Zakládací listina

ROZDÍLY MEZI OS A OPS

- účel vzniku: u OPS obecná prospěšnost, u OS prosazování zájmů svých členů, jakkoli samy o sobě mohou být také obecně prospěšné;
- OPS vznikala dnem zápisu do rejstříku OPS vedeného rejstříkovým soudem, kdežto OS vznikala registrací MV; vznik OS je běžně otázkou cca dvou týdnů, zatímco zápis OPS trval měsíce
- OPS se vznikem osamostatňuje od svých zakladatelů; v případě OS jsou zakladatelé většinou (jakkoli nemusí být) zastoupeni ve volených orgánech sdružení;

ROZDÍLY MEZI OS A OPS

- Rozdílná organizační struktura: orgány OPS byly správní rada nezávislá na zakladatelích, dozorčí rada a ředitel ; u OS bylo možné orgány navolit a pojmenovat v souladu se stanovami, běžně býval statutárním a zároveň výkonným orgánem předseda a vrcholným orgánem členská schůze nebo valné shromáždění
- s tím souvisí i počet členů (u OS mohlo jít o stovky v případě zájmových aktivit, např. sportovní klub, OPS jako organizace s hierarchickou strukturou včetně zaměstnanců členy nemá)
- OS může vypořádat majetek rozdělením mezi členy x OPS nesmí mezi lidi – přechází na jinou OPS

NADACE A NADAČNÍ FONDY

- Nadace nebo nadační fond jsou účelová sdružení majetku pro dosahování obecně prospěšných cílů.
- Registrace u krajského soudu, nadační rejstřík.
- Majetek nadace tvoří nadační jmění (min 0,5 mil Kč) a ostatní majetek nadace.
- Nadace používá k dosahování účelu výnosů z nadačního jmění a ostatní majetek nadace.
- Orgány: správní rada a dozorčí rada (revizor)
- Zákonem omezené náklady, povinnost auditů

- Nadační fond, může být celý vyčerpán, volnější pravidla (jen podmíněný audit)

Rok 2013

Rok 2014

Zájmové
sdružení
právnických
osob

Zájmové
sdružení
právnických
osob

Občanské
sdružení

Spolek

Sociální
družstvo

Obecně
prospěšná
společnost

Obecně
prospěšná
společnost

Ústav

Nadace

Nadace

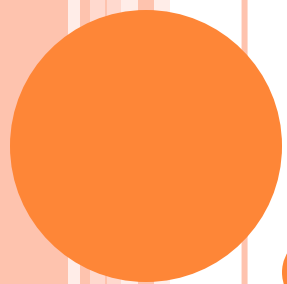
Nadační fond

Nadační fond

LEGENDA KE SCHÉMATU

- Červená = změna ex lege (přímo ze zákona)
- Modrá = transformace možná jen v roce 2013
- Černá = transformace možná podle přechodných ustanovení NOZ
- Zelená = transformace možná podle NOZ (pro všechny)

REKODIFIKACE PRÁVA

NOVÉ PŘEDPISY

- Občanský zákoník – 89/2012 Sb.
- Zákon o obchodních korporacích – 90/2012 Sb.
- Zákon o veřejných rejstřících PO a FO – 304/2013 Sb.
- Daňové změny – zejména – 344/2013 Sb.
- ~~Zákon o statusu veřejné prospěšnosti~~

STRUKTURA NOZ

- Základní zásady
- Obecná úprava právnických osob
- Korporace + Fundace
- Konkrétní právní formy
- Analogie mezi formami

KORPORACE

- Spolek
 - Členská základna (min 3 osoby)
 - Společná činnost
 - Vzájemně či veřejně prospěšná
 - Hlavní činnost + vedlejší činnost (i podnikání)
 - Vznik zápisem do veřejného rejstříku
 - Stanovy
 - Orgány: statutární a nejvyšší orgán, (kontrolní komise), dle stanov

KORPORACE

- Sociální družstvo

“Sociálním družstvem je **družstvo**, které soustavně vyvíjí **obecně prospěšné činnosti** směřující na **podporu sociální soudržnosti** za účelem pracovní a **sociální integrace znevýhodněných osob do společnosti** s přednostním uspokojováním místních potřeb a využíváním místních zdrojů podle místa sídla a působnosti sociálního družstva, zejména v oblasti **vytváření pracovních příležitostí, sociálních služeb a zdravotní péče, vzdělávání, bydlení a trvale udržitelného rozvoje.**“

KORPORACE

○ Sociální družstvo

- Členská základna (pozor na vymezení v § 763 ZOK)
 - Právnícké osoby (bez omezení)
 - Fyzické osoby:
 - Zaměstnanci
 - Dobrovolníci
 - Příjemci služeb
- Podnikání
- Rozdělování až 33 % zisku mezi členy. Zbytek reinvestice

○ (Zájmové sdružení právnických osob)

FUNDACE

- Nadace a nadační fond
 - Nově může podnikat (nadace)
 - Nově zakládací listina
 - Nadační listina nyní „může“ být flexibilní
 - Možnost změnit formu nadace – nadační fond
- Ústav
 - Definiční znak.: užitečná činnost (výzkum, vzdělávání, sociální služby) a veřejná prospěšnost
 - Vznik zakládací listinou, zápis do veřejného rejstříku
 - Orgány: ředitel (statut organ), správní rada (jmenuje, odvolává zakladatel, neurčí-li jinak), (dozorčí rada)
- (Obecně prospěšné společnosti)

MOŽNOSTI BÝVALÉHO OBČANSKÉHO SDRUŽENÍ

Rok 2013

Rok 2014

Zájmové sdružení právnických osob

Zájmové sdružení právnických osob

Občanské sdružení

Spolek

Sociální družstvo

Obecně prospěšná společnost

Obecně prospěšná společnost

Ústav

Nadace

Nadace

Nadační fond

Nadační fond

TRANSFORMACE NEBO ZAČÍT ZNOVU?

○ Transformace:

- Stejně IČ
- Zůstává historie
- Zůstávají právní vztahy (účty v bankách, zaměstnanci, pronájem, dotace)
- Notifikační povinnosti

○ Nová osoba:

- Zachová se stávající PO a vedle ní vznikne nová
- Je to „očekávané“

SPOLEK – „AUTOMATICKÁ TRANSFORMACE“

- § 3045 NOZ – nebylo třeba nic dělat, nešlo tomu zabránit
- § 3042 - do dvou let upravit název
- § 3041 - do tří let upravit stanovy
- Do tří let upravit údaje v rejstříku
- Aktuálně soudní poplatek 1000,- Kč za každý zápis

TRANSFORMACE NA ÚSTAV/SOCIÁLNÍ DRUŽSTVO

- § 3045 NOZ – kdo **byl o.s.** a **je spolkem**, může se transformovat
- Obecná pravidla pro změnu právní formy
 - Účetní závěrka
 - Vyřešit postavení členů

JAK SE DĚLÁ ZMĚNA PRÁVNÍ FORMY

- Fáze 0 – změna stanov spolku
- Fáze 1 – rozhodnutí uvnitř spolku (podle stanov)
- Fáze 2 – vytvoření zakladatelského jednání

TRANSFORMAČNÍ MOŽNOSTI O.P.S

Rok 2013

Rok 2014

Zájmové
sdružení
právnických
osob

Zájmové
sdružení
právnických
osob

Občanské
sdružení

Spolek

Sociální
družstvo

Obecně
prospěšná
společnost

Obecně
prospěšná
společnost

Ústav

Nadace

Nadace

Nadační fond

Nadační fond

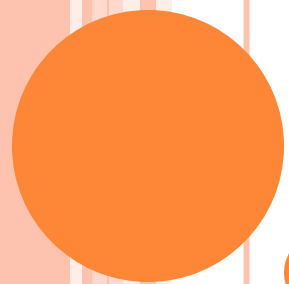
- § 3050 NOZ – o.p.s. může:
 - Zůstat o.p.s. (a řídit se zrušeným zákonem)
 - Transformovat se na ústav

PROČ (NE)BÝT ÚSTAV?

- Administrativní náročnost transformace – ops - ústav
- Účast na podnikání jiných osob – ops – ústav (kromě v.o.s a k.s.)
- Povinnost mít dozorčí radu – ops – ústav
- Vkladová povinnost – ops – ústav
- Reformovatelnost právní úpravy – ops - ústav
- Posílení pozice zakladatele ústavu

REJSTŘÍKOVÝ ZÁKON

ZÁKLADNÍ INFORMACE O REJSTŘÍKU PO A FO

- Vše bude „vypadat jako obchodní rejstřík“
- Odborové organizace mají téměř ze všeho výjimku (§ 121 RejstřZ)
- Krajské soudy podle sídla PO

JAK FUNGUJE REJSTŘÍKOVÝ SOUD?

- 3 pracovní dny na výzvu k doplnění (§ 88 RejstřZ)
- 5 pracovních dní na rozhodnutí (§ 96 RejstřZ)
- Vše na formuláři (interaktivní vyplnění na webu MSp)
- Pro řadu věcí ověřené podpisy – osvobození pro NNO od poplatku za ověřování

REJSTŘÍK SPOLKŮ

- Lhůta 3 měsíce pro MVČR
- Přejídné období 3 roky (§ 122 odst. 3 RejstřZ)
- Pobočné spolky (právní osobnost, ručení)
- Soudní poplatek (zatím) 1000,- Kč

REJSTŘÍK O.P.S.

- Vznikne z existujícího rejstříku o.p.s. (= nic se nikam „nepřeklápí“)
- Lhůta 6 měsíců na úpravu údajů
- Za každý zápis 2000,- Kč

DAŇOVÝ REŽIM

- Zákonné opatření senátu č. 344/2013 Sb.
- Nepočítá se se statusem veřejné prospěšnosti
- Prakticky všechno zůstává:
 - Osvobození členských příspěvků
 - Osvobození darů (plus snížení základu daně dárce)
 - Snížení základu daně („mínus 300 tisíc“)
- Jiný režim úroků

